

Svensk nationalism bland

UP 7/8 1996

I år firas 150-årsjubileum av den stora svenskutvandringen till Amerika. Där lever i dag den tredje generationen svensk-amerikaner som trots att de i grund och botten är amerikaner gärna hävdar att de är svenskar. Men vad innebär det då att vara svenskamerikan?

AV MARIA JACOBSON

Henrik Tallgren är doktorand vid socialantropologiska institutionen i Göteborg och nyss hemkommen ef-

ter ett sjutton månader långt fältarbete i Kalifornien, den delstat där det bor flest svenskamerikaner i dag. Kanske svaret finns bland de närmare tvåhundra kilo anteckningar han har med sig i bagaget?

- Den trojanska dalahästen håller på att erövra Amerika, hävdar han halvt på skämt, halvt på allvar.

Dalahästen är enormt populär bland svenskamerikanerna och har kommit att symbolisera det mesta som man förknippar med Sverige, ett typiskt exempel på vad antropologerna kallar en koncentrerad symbol.

Även historien kan användas symboliskt.

- De har medvetet valt ut en historia som passar, säger han och tar de svenskamerikanska kyrkorna som exempel. I deras publikationer har

det skrivits mycket om religiösa förföljelser i hemlandet Sverige.

Men majoriteten av dem som utvandrade gjorde det inte av främst religiösa skäl. Den religiösa förföljelsen i Sverige upphörde före den riktigt stora massmigrationen.

Henrik betonar det emotionella i vad det innebär det att vara svenskamerikan. Genom deltagande observation har han fått indikationer på att det kan betyda allt från ingenting till oerhört mycket i den personliga identiteten.

Emellertid är det bara en på hundra som tillhör en svenskamerikansk förening. Den etniskt svenska iden-

Först efter samspelet med andra grupper började de se sig själva som svenskar

amerikaner

titeten har snarare blivit mer familje- och individbaserad.

Samtidigt måste den sättas in i ett amerikanskt sammanhang. Tanken var att de många olika nationaliteterna i Amerika skulle smälta samman och bilda en ny nationalitet: amerikaner. Men i verkligheten var det vanligt att de nya immigranterna samlades i olika områden där det redan bodde andra svenskar, eller enbart svenskar från en viss del av Sverige.

Få av de tidiga utvandrarerna såg sig nämligen som svenskar. Identiteten var i stället kopplad till den by, socken eller landskap de

kom ifrån. Det var i samspelet med andra nationella grupper som omgivningen började kalla dem svenskar och i efterhand kom de att betrakta sig själva som sådana.

Svenskarna har odlat sin egen nationalkaraktär i USA: arbetsamma, uppfinningsrika, gudfruktiga, driftiga och med hög moral. Denna uppfattning lever fortfarande kvar bland dem själva.

Även om få av dagens svensk-amerikaner kan tala svenska är de inte ointresserade av sitt ursprung. Många andra, tredje och fjärde generationens svenskamerikaner har en nostalgisk längtan till det Sverige de hörde farfar eller mormor berättat om. En del börjar släktforska och vissa gör även vad Henrik Tall-

Etnokult.
Gudfruktiga och driftiga - en bild svenskättlingarna gärna odlar.

gren kallar pilgrimsresan till Sverige för att söka efter sitt ursprung.